

بازگشت به خیابان خاطره‌ها

از آن زمان که فتحعلی‌شاه قاجار تصمیم گرفت باغ لاله‌زار را در منطقه‌ای خوش آب و هوا از پایتخت بسازد، تا سال‌ها بعد که ناصرالدین‌شاه قاجار از سفر فرنگ برگشت و اراده کرد تا خیابانی مدرن به سبک شهرهای اروپایی در تهران بنا کند، نام خیابان لاله‌زار با هویت تاریخی تهران گره خورده است. لاله‌زار قدیم نماد مدرن‌شدن تهران است و با تماشاخانه‌ها، سینماها، کافه‌ها و مغازه‌های رنگارنگ به پاتوق گشت وگذار پایتخت‌نشینان تبدیل شده بود. ردپای تاریخ هنوز بر این خیابان که قدمت قاجاری دارد باقی مانده است. این شماره از **روز هفتم** راهنمای گشت وگذار در لاله‌زار و تماشای دیدنی‌های اطراف آن است.

خانه پیرنیا

معرفی خانه مشیرالدوله یا همان خانه پیرنیا، بنایی تاریخی است که در دوره قاجار ساخته شده است.

نشانی **خیابان منوچهری بین خیابان‌های لاله‌زار و فردوسی**

خانه وزیر احمدشاه

این خانه متعلق به حسن پیرنیا یا همان مشیرالدوله، از نخست‌وزیران دوران احمدشاه قاجار است. در گذشته ورودی بنا از ضلع شمالی خانه بود و با عبور از حوضی پر آب، به ورودی اصلی بنا می‌رسیدند. خانه پیرنیا از ۲ طبقه روی زمین و یک طبقه زیر زمین تشکیل می‌شود و قرینگی در همه جای این بنا به چشم می‌خورد. معماری ایرانی اروپایی که از شاخصه‌های زمان قاجار بود، ویژگی مهم این عمارت است. حسن پیرنیا یکی از تاریخ‌دانان و حقوق‌دانان زمان خود بود. آثار مهمی چون نخستین قانون مدون حقوق بین‌الملل به زبان فارسی و نخستین کتاب تاریخ ایران باستان را در خانه خود نوشت. همسر پیرنیا در زمان حیات وصیت کرد این خانه به زایشگاه یا بیمارستان تبدیل شود. در حال حاضر خانه پیرنیا به دانشگاه علوم پزشکی سپرده شده و ساختمان مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب ایرانی و مکمل است. بد نیست بدانید بخشی از فیلم‌های هزارستان و دایی جان ناپلئون در این مکان فیلمبرداری شده است.

خیابان لاله‌زار بین بناهای تاریخی محصور شده است

سیاحت در قدیمی‌ترین خیابان پایتخت

عمارت کوشک

معرفی عمارت کوشک قدمتی ۱۰۰ساله دارد و معماری آن با داشتن تالارهای متعدد، عمارت کلافرنگی، اتاق خواب و کار بسیار چشم‌نواز است.

نشانی **خیابان لاله‌زار، خیابان شهید تقوی کوچه مهنا**

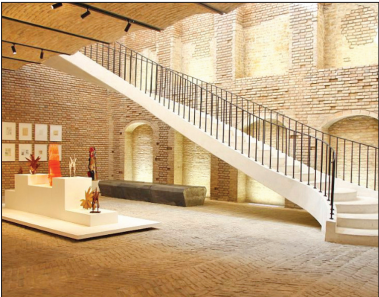
میراث‌فرهنگی مهندس شقاقی

عمارت کوشک را مهندس حسین شقاقی ساخته و در برهه‌ای از زمان منزل مسکونی او بوده است. زمین این بنا ۱۵۰۰ مترمربع مساحت دارد. ساختمان در پهنه جنوبی محور اصلی باغ واقع شده و جامی‌مانی آن شبیه مدل باغ‌های ایرانی است. این عمارت در سال ۱۳۶۴ توسط سازمان میراث‌فرهنگی تملک شده و در حال حاضر مرکز مطالعات منطقه‌ای پاسداری از میراث‌فرهنگی ناملوس در آسیای غربی و مرکزی است.

کارخانه آرگو

معرفی کارخانه آرگو در دوران پهلوی اول این هتل به‌دست یک مهاجر قفقازی به نام باقرخان در زمینی به مساحت ۳۰۰مترمربع ساخته شد.

نشانی **خیابان لاله‌زار، خیابان تقوی، پلاک ۶**

سرانجام خوش کارخانه متروکه

کارخانه آرگو به‌دلیل تولید السکل و بوی مخمر باعث دلخوری همسایه‌ها شده بود. با شکایت مداوم مردم، این کارخانه تعطیل شد. پس از پیروزی انقلاب کارخانه‌ا رگو فروش شده بود تا اینکه در سال ۱۳۹۳ حمیدرضا پژمان، کارگردان و مجموعه‌دار این بنا را خرید. او مرمت کارخانه مترو که را به‌دست معماران زده سپرد و این بنای قدیمی به ساختمانی مجلل تبدیل شد. امروز بنیاد هنری «پژمان» در آن مستقر است و گالری‌های هنری متعددی در آن برگزار می‌شود.

عمارت معین‌التجار بوشهری

معرفی قدمت خانه حاج محمد دهدشتی شاه‌رخ معروف به معین‌التجار بوشهری به دوران قاجار به بازمی‌گردد. این خانه سال ۱۳۹۴به فهرست آثار ملی افزوده شده است.

نشانی **خیابان لاله‌زار، کوچه بوشهری**

عمارت تاجر بوشهری

معین‌التجار بوشهری، یکی از تاجران معتبر ایرانی بود که بخش مهمی از اراضی مربوط به باغ لاله‌زار را خریداری و در آن چندین عمارت بزرگ برای خود و فرزندانش بنا کرد. در دوره پهلوی، مالکیت این بنا به برجسته لعاب‌دار رنگی که نقوش زیبایی بر آنها نقش فرزندانش بنا کرد. در دوره پهلوی، مالکیت این بنا به اداره شهربانی واگذار شد که از آن به‌عنوان ساختمان اداره مبارزه با موادمخدر استفاده می‌کردند. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ساختمان در تملک نیروی انتظامی قرار گرفت. معماری ویژه این بنا همواره مورد توجه گردشگران است.

تماشاخانه باقراف

- نشانی: خیابان لاله‌زار، جنب کوچه باربد

معرفی: تماشاخانه باقراف توسط یک مهاجر قفقازی در سال ۱۲۹۴خورشیدی در قسمت جنوبی گراند هتل بنا شد. باقراف در ابتدا با هدف توسعه رستوران گراند هتل تماشاخانه را ساخت اما بعدها به پیشنهاد علی نصر، کاربری سالن را برای اجرای نمایش تغییر داد. از ویژگی‌های این تماشاخانه معماری آن است که تحت‌تأثیر تالارهای اپرا و نمایش روسی، به‌صورت بیضی طراحی شده و متشکل از غرفه‌هایی با ظرفیت ۲ تا ۴ نفره است. از این قسمت برای پذیرایی از درباریان، اعیان، اشراف، هنرمندان، اتباع خارجی و... استفاده می‌شد.

تماشاخانه باقراف

- مژگان مهرابی

بدون شک هیچ خیابانی به اندازه لاله‌زار نمی‌تواند بار هویتی تهران قدیم را بر دوش بکشد؛ خیابانی که در گذار تاریخی خود از باغی زیبا به محدوده‌ای پر ترافیک تبدیل شده است. در محدوده لاله‌زار بناهای تاریخی زیادی وجود دارد که از بعضی‌شان فقط یک سردر یا دیواری ترک‌خورده باقی مانده است. با این حال هر کدام از این بناها روایتگر تاریخ تهران قدیم هستند. عمارت معین‌التجار بوشهری، گراند هتل، کارخانه آرگو، عمارت کوشک، خانه صادق هدایت، خانه حسن پیرنیا، سینما رودکی، سینما البرز و خانه مظفریان از جمله مکان‌های تاریخی‌ای هستند که می‌توانید در لاله‌زار به تماشای آنها بروید.

عمارت مظفریان

معرفی عمارت مظفریان باقیمانده ساختمان زیبای مظفریان در انتهای خیابان لاله‌زار است.

نشانی **ققاطع خیابان‌های لاله‌زار و منوچهری**

بنای موروثی

قسمت خارجی این بنا با آجرهای ساده و چیدمانی طرح‌دار و ترکیب سنگ و گچ پوشانده شده است. تزئین قسمت داخلی بیشتر به‌صورت گچبری در سقف راهروها و اتاق‌ها دیده می‌شود. پنجره‌های چوبی و ستون‌های گچی، زیبایی این عمارت را دوچندان کرده است. این بنا باقرینه‌سازی بسیار دقیق در معماری، نزدیک به ۹۰سال عمر دارد و متعلق به اواخر دوران قاجار و اوایل دوران پهلوی است.

- ویژه‌نامه روز پنجشنبه
- ۱۶ مرداد ۱۴۰۴
- شماره ۹۲

سینما البرز

معرفی سینمالبرز سال ۱۲۹۱ساخته شد. در سال ۱۳۴۶این سینما توسط سیدمحمد خادم از کشتی‌گیران یا سابقه‌ایران که روزگاری رئیس فدارسیون کشتی بود،م، خریداری شد.

نشانی **خیابان لاله‌زار، ترسیده به چهارراه جمهوری**

پاتوق کشتی‌گیران پایتخت

سینمالبرز تا سال ۱۳۸۱فعال بود و مدیریت آن، این مکان را پاتوق اهل کشتی کرده بود. سینما در دوران اوج فعالیت‌های فرهنگی و هنری، ۲سالن تابستانی و زمستانی داشت. هنگام مساعدبودن هوا در هر دوسالن همزمان آثار سینمایی به نمایش گذاشته می‌شد.

سینما رودکی

معرفی سینما رودکی (مترو بل) سال ۱۳۳۱توسط «وارطان هوانسیان» معمار نوگرا و خلاق ساخته شد.

نشانی **خیابان لاله‌زار، بالاتر از خیابان جمهوری**

شاهکار وارطان معمار

معماری سینما رودکی از شاهکارهای معماری وارطان است. او براساس طراحی هایش، بنایی مدرن و بی‌نظیر ساخت. کف ورودی اصلی ساختمان، ورودی دایره‌ای‌شکل که به سالن انتظار می‌رسد با سقف گچ‌کاری‌شده و ستون‌های مرمرین که پشت بوفاش آینه‌کاری شده، از ویژگی‌های بنای این سینماست.

سینما رکس

معرفی سینما رکس در نخستین روز پاییز سال ۱۳۲۴با نمایش فیلم «همه جا باتو» با نقش آفرینی کلار گبیل، ستاره سینمای کلاسیک به بهره‌برداری رسید.

نشانی **خیابان لاله‌زار، نبش کوچه سینمالبرز**

سینمای ممتاز پایتخت

این سینما که مالکیت آن به برادران رشیدیان تعلق داشت، از جمله سینماهای درجه یک و ممتاز پایتخت بود که بسیاری از اعیان و درباریان برای تماشای فیلم به این سینما می‌رفتند. در سال‌های پس از انقلاب، سینما رکس با تغییر نام به لاله تحت مالکیت بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی قرار گرفت. پس از آن نیز حوزه هنری سازمان تبلیغات متولی اداره سینما شد. عاقبت سینما پس از حدود ۶ دهه فعالیت تعطیل شد اما بنای آن همچنان دیدنی است.